

1412

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia 28 października 2009 r.

w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariuszy celnych

Na podstawie art. 143 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Kierownik urzędu ma obowiązek chronić życie i zdrowie funkcjonariusza celnego, zwanego dalej „funkcjonariuszem”, poprzez zapewnienie mu bezpiecznych i higienicznych warunków służby przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

2. Ochrona życia i zdrowia funkcjonariusza polega na organizowaniu służby w sposób zapobiegający wypadkom, chorobom zawodowym i innym schorzeniom związanym z warunkami służby.

§ 2. Obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków służby kierownik urzędu realizuje przez:

- 1) zapewnienie pełnienia służby w budynkach i pomieszczeniach, które spełniają wymagania i normy odpowiednie do rodzaju wykonywanych czynności oraz liczby funkcjonariuszy;
- 2) właściwe utrzymanie budynków, pomieszczeń, stanowisk służbowych, pojazdów, maszyn oraz innych urządzeń technicznych i instalacji;
- 3) stworzenie właściwych warunków higieniczno-sanitarnych oraz udostępnienie funkcjonariuszom niezbędnych środków higieny osobistej;
- 4) zorganizowanie właściwego na danym stanowisku służbowym wyposażenia technicznego gwarantującego bezpieczne wykonywanie czynności służbowych i spełniającego wymagania określone w odrębnych przepisach;
- 5) zaopatrzenie funkcjonariuszy w niezbędne środki ochrony indywidualnej zapewniające neutralizację zagrożeń i prawidłową ochronę oraz w odzież i obuwie robocze;
- 6) zapoznanie funkcjonariuszy z przepisami i zasadami dotyczącymi bezpiecznego wykonywania czynności służbowych oraz wydawanie stosownych instrukcji w tym zakresie;
- 7) zapewnienie przestrzegania przez funkcjonariuszy przepisów i zasad z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby;
- 8) informowanie o zagrożeniach, systemie udzielania pomocy przedmedycznej i ewakuacji w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia;

9) zapewnienie wykonania zaleceń wydawanych przez służbę bezpieczeństwa i higieny pracy, o której mowa w art. 237¹¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. — Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.²⁾), oraz przez inne uprawnione podmioty.

§ 3. Obowiązkiem przełożonego jest:

- 1) organizowanie wykonywania zadań przez podległych funkcjonariuszy przy zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków służby;
- 2) informowanie funkcjonariuszy o sposobach wykonywania czynności służbowych, występujących zagrożeniach i sposobach postępowania w sytuacjach awarii lub zagrożenia;
- 3) egzekwowanie przestrzegania przez podległych funkcjonariuszy przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby;
- 4) organizowanie służby z uwzględnieniem zabezpieczenia funkcjonariuszy przed wypadkami, chorobami zawodowymi i innymi schorzeniami związanymi z wykonywaniem obowiązków służbowych;
- 5) informowanie funkcjonariuszy o sposobie postępowania się środkami ochrony indywidualnej;
- 6) zapewnienie wykonania zaleceń lekarza sprawującego opiekę zdrowotną nad funkcjonariuszami.

§ 4. Funkcjonariusz jest obowiązany przestrzegać zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny służby, w szczególności:

- 1) znać przepisy oraz zasady bezpiecznego wykonywania czynności i zadań służbowych, wykonywać te czynności zgodnie z tymi przepisami i zasadami oraz stosować się do wydawanych w tym zakresie poleceń przełożonych;

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej — finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 216, poz. 1592).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958 i Nr 157, poz. 1241.

- 2) znać przepisy oraz zasady posługiwania się przydzielonym wyposażeniem technicznym;
- 3) brać udział w szkoleniach i poddawać się egzaminom ze znajomości zagadnień i przepisów z dziedziny bezpieczeństwa i higieny służby;
- 4) dbać o należyty stan powierzonego sprzętu, narzędzi i urządzeń oraz porządek i ład w miejscu pełnienia służby;
- 5) stosować środki ochrony zbiorowej, a także używać przydzielonych środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego zgodnie z ich przeznaczeniem, a po ich użyciu zwrócić je osobie odpowiedzialnej za ich stosowanie;
- 6) poddawać się wstępnym, okresowym i kontrolnym oraz innym zleconym badaniom lekarskim i stosować się do wskazań lekarskich;
- 7) współdziałać ze swoim przełożonym w wypełnianiu obowiązków dotyczących bezpieczeństwa i higieny służby;
- 8) nie powodować odłączenia, zmiany lub usuwania urządzeń bezpieczeństwa zainstalowanych na maszynach, przyrządach, narzędziach, instalacjach i budynkach oraz stosować i wykorzystywać te urządzenia w sposób prawidłowy;
- 9) niezwłocznie informować przełożonego właściwego stosownie do zakresu odpowiedzialności za sprawy bezpieczeństwa i higieny służby o każdej sytuacji w miejscu pełnienia służby, która może pociągać za sobą poważne i bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa i higieny służby, oraz o niedostatkach w przedsięwzięciach ochrony.

§ 5. Funkcjonariusz pełniący służbę na stanowisku służbowym, na którym występują szczególne właściwości lub warunki służby, związane z działaniem: siły maszyn i urządzeń, substancji toksycznych, wysokich lub niskich temperatur, prądu elektrycznego, mikrofal, hałasu i wibracji oraz promieniowania jonizującego, ma obowiązek stosować środki i metody zabezpieczające przed tym działaniem, w szczególności środki ochrony indywidualnej.

§ 6. 1. Funkcjonariuszowi pełniącemu służbę w okresie zimowym na wolnym powietrzu przez co najmniej 4 godziny dziennie należy zapewnić odpowiednio częste wymiany funkcjonariuszy albo możliwość ogrzania się.

2. Za okres zimowy przyjmuje się okres od dnia 1 listopada do dnia 31 marca.

§ 7. Przełożony ma obowiązek informować funkcjonariuszy wykonujących czynności służbowe poza jednostką organizacyjną Służby Celnej o możliwości wystąpienia związanego z tym ryzyka, wydawać polecenia dotyczące właściwego zabezpieczenia funkcjonariuszy przed jego następstwami oraz kontrolować i nadzorować pełnienie przez tych funkcjonariuszy służby.

§ 8. W czasie wykonywania zadań służbowych w okolicznościach uzasadnionych stanem wyższej konieczności funkcjonariusz może odstąpić od zasad bezpieczeństwa i higieny służby, z zachowaniem wszelkich dostępnych w danych warunkach zabezpieczeń, jeżeli w jego ocenie, dokonanej w miejscu i czasie wykonywania czynności służbowej, istnieje prawdopodobieństwo uratowania życia ludzkiego lub odwrócenia zagrożenia godzącego w bezpieczeństwo państwa.

§ 9. 1. Warunkiem dopuszczenia funkcjonariusza do wykonywania zadań na określonym stanowisku służbowym jest odbycie przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby.

2. Funkcjonariusz odbywa szkolenia wstępne:

- 1) ogólne, przeprowadzane przed podjęciem służby przez funkcjonariusza;
- 2) stanowiskowe, przeprowadzane przed dopuszczeniem funkcjonariusza do wykonywania czynności służbowych oraz w przypadku zmiany warunków pełnienia służby związanej z występowaniem innych zagrożeń lub w przypadku zmiany wyposażenia technicznego funkcjonariusza.

3. Szkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, przeprowadza służba bezpieczeństwa i higieny pracy lub wyznaczony przez kierownika urzędu funkcjonariusz posiadający wiedzę i umiejętności zapewniające właściwą realizację programu szkolenia, udokumentowane aktualnym zaświadczeniem o ukończeniu wymaganego szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby.

4. Szkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, przeprowadza bezpośredni przełożony funkcjonariusza.

5. Odbycie szkolenia wstępnego funkcjonariusz potwierdza na piśmie.

6. W celu uaktualnienia i ugruntowania wiedzy i umiejętności w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariusz odbywa szkolenie okresowe. Szkolenia okresowe przeprowadzają, według programu ustalonego w porozumieniu z kierownikiem urzędu, osoby lub jednostki posiadające uprawnienia do przeprowadzania szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

7. Pierwsze szkolenie okresowe funkcjonariusz odbywa w terminie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia służby. Funkcjonariusz pełniący służbę na stanowisku kierowniczym odbywa pierwsze szkolenie okresowe w terminie 6 miesięcy od rozpoczęcia służby na tym stanowisku. Kolejne szkolenia okresowe przeprowadzane są co 5 lat.

8. Szkolenia, o których mowa w ust. 6 i 7, organizowane są odrębnie dla funkcjonariuszy pełniących służbę na stanowiskach kierowniczych oraz dla pozostałych funkcjonariuszy. Szkolenia kończą się egzaminem potwierdzonym zaświadczeniem o jego zaliczeniu.

9. Funkcjonariusz może być skierowany na szkolenie specjalistyczne, jeżeli obowiązki, jakie będzie wykonywał, związane są z pracami niebezpiecznymi.

§ 10. Podczas szkolenia oraz podczas ćwiczeń w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego organizator szkolenia oraz prowadzący ćwiczenia mają obowiązek zapewnić bezpieczną realizację poszczególnych elementów ćwiczeń.

§ 11. 1. Podczas prowadzenia szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszowi zapewnia się:

- 1) fachową obsługę uzbrojenia;
- 2) bezpieczną realizację poszczególnych elementów ćwiczeń;
- 3) sprzęt ratunkowy i przeciwpożarowy;
- 4) zabezpieczenie medyczne;
- 5) zabezpieczenie terenu ćwiczeń przed dostępem osób postronnych.

2. Każde z ćwiczeń wykonywanych w ramach szkolenia strzeleckiego powinno być prowadzone pod nadzorem instruktorów posiadających stosowne uprawnienia i przez taką ich liczbę, która pozwala na sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad ćwiczącymi.

§ 12. W zakresie profilaktycznej ochrony zdrowia kierownik urzędu:

- 1) zapewnia przeprowadzanie pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- 2) stosuje środki zapobiegające schorzeniom i chorobom związanym z warunkami służby;
- 3) dokonuje oceny i dokumentuje ryzyko zawodowe oraz informuje funkcjonariuszy o ryzyku zawodowym, jakie wiąże się z wykonywanymi przez nich czynnościami służbowymi;
- 4) kieruje funkcjonariusza na badania mające na celu określenie braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia służby na określonym stanowisku, a w przypadku stwierdzenia takich przeciwwskazań określa funkcjonariuszowi inne stanowisko służbowe.

§ 13. 1. W przypadku zaistnienia wypadku podczas pełnienia służby:

- 1) funkcjonariusz, który uległ wypadkowi, a jego stan zdrowia na to pozwala, lub inny funkcjonariusz będący świadkiem wypadku niezwłocznie zawiadamia o zdarzeniu przełożonego;
- 2) przełożony w ramach dostępnych środków podejmuje niezbędne działania eliminujące lub ograniczające zagrożenie, zapewnia udzielenie pierwszej pomocy i niezwłocznie zawiadamia o zdarzeniu kierownika urzędu;

3) kierownik urzędu zapewnia ustalenie w przewidzianym trybie okoliczności i przyczyny wypadku.

2. Kierownik urzędu niezwłocznie zawiadamia prokuratora o każdym śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym wypadku podczas pełnienia służby.

§ 14. 1. Kierownik urzędu niezwłocznie zgłasza właściwemu organowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej każdy przypadek podejrzenia choroby zawodowej.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, dotyczy również lekarza sprawującego opiekę zdrowotną nad funkcjonariuszami.

3. Lekarz lub lekarz dentysta, który w trakcie badania lub leczenia powziął podejrzenie choroby zawodowej, kieruje funkcjonariusza na badania w celu wydania orzeczenia o jej rozpoznaniu albo o braku podstaw do jej rozpoznania.

4. W przypadku otrzymania orzeczenia o chorobie zawodowej funkcjonariusza kierownik urzędu:

- 1) bada, w porozumieniu z właściwym organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej, przyczyny, charakter i rozmiary zagrożenia powodującego chorobę;
- 2) przystępuje do usuwania czynników powodujących powstanie choroby;
- 3) określa funkcjonariuszowi inne stanowisko służbowe, zgodnie z orzeczeniem o chorobie zawodowej.

§ 15. W zakresie nieuregulowanym rozporządzeniem stosuje się odpowiednio:

- 1) przepisy art. 207¹, art. 208, art. 209¹, art. 209², art. 210 § 1—5, art. 213, art. 215—219, art. 220 § 1, art. 221, art. 222 § 1 i 2, art. 222¹ § 1 i 2, art. 223—225, art. 227 § 1, art. 229 § 1—7, art. 234 § 3 i 4, art. 236, art. 237⁷—237¹⁰, art. 237¹¹ § 1—4, art. 237^{11a}—237¹³ i art. 237^{13a} ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. — Kodeks pracy,
- 2) przepisy wydane na podstawie art. 210 § 6, art. 220 § 2 i 3, art. 222 § 3, 222¹ § 3, art. 227 § 2, art. 228 § 3, art. 229 § 8, art. 237¹¹ § 5 i art. 237¹⁵ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. — Kodeks pracy

— jeżeli funkcjonariusz w czasie wykonywania zadań służbowych wykonuje prace, których te przepisy dotyczą.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 31 października 2009 r.

Minister Finansów: w z. *E. Suchocka-Roguska*